

Napoleon Bonaparte

- Rodil se je na Korziki
- Bil je navaden državljani, ki se je kalil v koalicijskih vojnah, pri 24-ih je postal general
- l. 1799 je izvedel DRŽAVNI UDAR
- ukazal je, naj se zaključi revolucija
- l. 1804 se je okronal za CESARJA
- l. 1814 je izgnan na otok Elbo
- 100 dni vladanja
- l. 1815 je dokončno izgnan na otok Sv. Helene

*Napoleonova **moč** je temeljila na:*

- osebni avtoriteti (vojaške zmage)
- plebiscitih ljudskih množic
- podpori bogatega meščanstva (gospodarska stabilnost)
- podpora vojske

***Spremembe**, ki jih je uvedel Napoleon:*

- civilni zakonik (državlanski, trgovski, kazenski)
- konkordat s papežem – obnova cerkvene države
- ustanovitev novega plemiškega naziva – knez
- amnestija (oprostitev) francoskih emigrantov (vrnitev kapitala)
- razkošen cesarski dvor
- cenzura in policijski nadzor

ILIRSKÉ PROVINCE

- Ustanovljene so bile **14. oktobra 1809**, ko je bila **Avstrija** po porazu v bitki pri Wagramu s schönbrunnskim mirom prisiljena prepustiti **Franciji** svoje dežele:
  - zahodni del Koroške
  - Kranjsko
  - Hrvaški jugozahodno od Save
  - Goriško
  - Dalmacija
  - Trst
  - beneško Istro
- Glavno mesto je bila LJUBLJANA
- l. 1806 je Francija ukazala KONTINENTALNO ZAPORO... s tem, ko je osvojila ILIRSKÉ PROVINCE si je zagotovila oblast nad glavnim avstrijskim pristaniščem TRSTOM
- S pomočjo Ilirskih provinc so Francozi želeli vzpostaviti trgovski stik s Turčijo (bombaž, žito)

UPRAVA:

- 6 civilnih upravnih enot: Koroška (Beljak), Kranjska (Ljubljana), Istra z Goriško (Trst), Hrvaška (Karlovac), Dalmacija (Zadar, Dubrovnik)
- 1 vojaška upravna enota: Vojna krajina

REFORME:

- Enakost pred zakonom
- Odpravljene privilegije in funkcije plemstva v upravi in sodstvu
- Odprava cehov → MAKUFAKTURE
- Gospodarska svoboda oz. GOSPODARSKI LIBERALIZEM
- Upravna delitev na OBČINE (župan); okraji, province
- Civilna poroka
- Davčna enakost (visoki davki – franki)
- Splošna vojaška obveznost
- Osnovne šole in gimnazije v deželni jeziku (1. ravnatelj slo. gimnazije = Valentin Vodnik)
- UNIVERZA v Ljubljani (programi: zdravnik, inženir, arhitekt, pravni, teolog)

NAPOLEONOVA EVROPA

Cilj vseh osvajanj od leta 1792 – 1799 = preprečitev širitve idej, da revolucija ogroža obstoj Evrope (te ideje so širili emigranti)

- Nastanejo koalicije večih držav, ki so se borile proti Franciji = KOALICIJSKE VOJNE
- 1799 – Napoleon prevzame oblast in začne osvajati ozemlja po Evropi (Nizozemska, Belgija, Toskana, Tamponske države = 1. osvojena ozemlja)
- AVSTRIJA in PRUSIJA postaneta francoski ZAVEZNICI (po večkratnem porazu proti Franciji)

NAPOLEONOVE DRŽAVNE TVORBE:

- o l. 1806 je Napoleon uničil RNC in namesto tega ustanovil svojo državno tvorbo RENSKO ZVEZO
- o začasna obnovitev Poljske = VELIKA VARŠAVSKA VOJVODINA
- o ILIRSKE PROVINCE

Ko Napoleon doživi konec, razpadejo tudi njegove državne tvorbe.

- l. 1807 je v TILSITU dosežen sporazum med ruskim carjem Aleksandrom in Napoleonom o medsebojni razdelitvi interesnih območij; sporazum o prijateljstvu
- oba sta hegemon
- ko Anglija na morju prepričljivo premaga francosko mornarico, Napoleon opusti misel, da bi zasedel Anglijo → l. 1805 = bitka pri Trafalgarju (ANG, ŠPA vs. FRA)
- → CELINSKA ZAPORA Angliji = bojkot angleškega blaga
- Zaporo bi morale spoštovati vse države, vendar pa Rusija prekrši ta dogovor
- l. 1812 – pohod nad Moskvo → hud poraz
- Ker tudi Avstrija krši celinsko zaporo, Napoleon osvoji del njenega ozemlja in ustanovi Ilirske province
- Po letu 1810 se pričnejo porazi:
  - l. 1812 → Moskva
  - l. 1813 → Leipzig
  - l. 1815 → Waterloo
- Dokončno je poražen, ker se mu uprejo narodi, ki so se združili
- l. 1814 – Elba
- na oblast pokličejo Ludvika XVII. On opusti vojaško politiko, po 100 dneh ga odstavijo, saj ne ukrene ničesar → zopet pride na oblast Napoleon
- l. 1815 – Sv. Helena

1. KOALICIJSKA VOJNA

- Francija napove vojno Avstriji in Prusiji
- l. 1793 so udeležene že vse države Evrope
- l. 1794 = vojna za Belgijo

EGIPT

- vladajoči direktorij (5 članska oblast v Franciji) pošlje Napoleona v boj
- Napoleon si izbere Egipt (direktorij je želel, da zasede Anglijo, a on se je zavedal nemogočega položaja in je izbral Egipt)
- Egiptu vlada 1 leto

2. KOALICIJSKA VOJNA

- l. 1798 se proti Franciji povežejo: Anglija, Rusija, Avstrija, Turčija in Neapeljsko kraljestvo
- Napoleon kot 1. konzul porazi Avstrijce l. 1800 pri Merengi
- LUNEVILLski mir

3. KOALICIJSKA VOJNA

- Nelson zmaga pri Trafalgarju
- BITKA TREH CESARJEV pri Austerlitzu

JENA – propad Prusije

- Friderik III. Viljem zahteva umik francoskih čet
- Napoleon premaga Prusijo

TILSIT – sporazum med Rusijo in Francijo

- po porazu pruskih in ruskih čet Napoleon sklene sporazum z Aleksandrom, ruskim carjem
- Francija in Rusija postaneta sosedi in vladata Evropi

LETA 1808 – 1809

- Napoleon brani državo, ne osvaja več toliko
- Dogovarjanje o s ŠPA in Portugalsko o celinski zapori zoper Anglijo
- l. 1809 – bitka pri Wagramu (avstrijska vstaja)

RUSIJA

- pohoda se je udeležilo več kot 600 000 mož
- ruska taktika – uničevanje in požiganje
- lakota, mraz – bežanje ruskih čet

- zmaga Napoleona pri Borodinu
zavzamejo požgano in opustošeno Moskvo